

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Veronika Corradi

Název práce: *Reflexe dopadů sociálních změn po sametové revoluci v biografickém vyprávění*

Autor posudku: Mgr. Jakub Mlynář, Ph.D.

Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Cílem předložené BP je zjistit a popsat, jak jsou sociální změny po roce 1989 reflektovány ženami, jež žily v době sametové revoluce v Praze a nacházely se „na hranici věku dospívání a období mladé dospělosti“ (s. 8). Metodologické postupy jsou založeny na kvalitativních principech, konkrétně analýze 10 biografických rozhovorů. Tímto způsobem autorka identifikovala šest hlavních oblastí dopadů sociálních změn po roce 1989 reflektovaných komunikačními partnerkami: týkají se „primárně oblastí partnerství a intimity, (...) trhu práce a rozvoje technologií“ (s. 46).

KONCEPČNÍ STRÁNKÁ PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Záměr a cíl práce jsou zřetelně formulovány v úvodu textu. Nejširším cílem je zodpovězení otázky: „jaké dopady v souvislosti se sociální změnou po roce 1989 tehdejší obyvatelé pocítovali?“ (s. 8) Závěry takto formulované otázky odpovídají, samozřejmě po značném zúžení s ohledem na zvolenou kvalitativní metodu i prostřednictvím výběru sociálních charakteristik komunikačních partnerek: „zjistit, jaké nejvýznamnější dopady komunikační partnerky reflektovaly v důsledku sociálních změn následujících po sametové revoluci a jaké důsledky v souvislosti s nimi vnímaly“ (s. 15).

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Vyložení výzkumné metody a postupu řešení se autorka věnuje dost podrobně a pečlivě. V tomto ohledu jsou metodologické aspekty pojednány více než uspokojivě. Metoda je stanovena adekvátně, jelikož BP usiluje o prozkoumání způsobů, jimiž je reflexe sociální a politické změny zakotvena v kontextu biografických narativů.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Text je sice poměrně konzistentní, ale teoretická a empirická část jsou vzájemně dosti nevyvážené. V celkovém objemu práce má naprostou převahu empirická část, která sestává ze 14 stran metodologie a 15 stran prezentace výsledků analýzy interview. Oproti tomu teoretické části (včetně přehledu relevantní literatury, který ani v pravém smyslu „teoretický“ není) je vyhrazeno jen asi 6 stran. Obdobně i diskuse a závěr, kde jsou empirické poznatky z výzkumu k teoretickým východiskům opětovně vztaženy, působí na 3 stranách chudým dojmem.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Struktura práce je přehledná, směřující klasicky od teorie přes metodologii až k představení empirických poznatků a jejich diskusi.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Jak jsem poznamenal výše, teoretická část BP je pojata velmi stroze. Teoretické přístupy k problematice sociální změny, která tvoří jedno z páteřních sociologických témat, jsou pojednány jen velice letmým způsobem. Skutečně teoretické jsou asi jen 2,5 strany, založené převážně na přehledové literatuře a sociologických učebnicích. Nedostatečná formulace teoretických konotací a konsekvencí provedeného výzkumu je největší slabinou této BP.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Empirická část je ve srovnání s teoretickou částí několikanásobně rozsáhlejší. Podrobně jsou zde prezentovány metodologické aspekty i samotný průběh a organizace výzkumu. Jednotlivě jsou představeny všechny komunikační partnerky, detailně je pojednáno o identifikaci šesti hlavních oblastí dopadů sociálních změn na životy zpovídaných žen. S ohledem na vyváženost mohla být tato část práce leckde zredukována a větší důraz položen na teoretické základy a následnou diskusi. Metody ovšem autorka aplikuje vhodně, výsledky rozboru rozhovorů interpretuje zdařilým způsobem, zároveň je adekvátně ilustruje na konkrétních úryvcích a syntetizuje v tabulkách a souhrnných pasážích.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Diskuse a závěry, pojednané opět relativně zběžným způsobem, jsou v souladu s empirickými analýzami, ačkoliv se dozvíme jen málo nového o tématu sociální změny jako takové. Výzkumná otázka nicméně byla zodpovězena a cíle práce naplněny. Zřejmá je snaha vztáhnout výsledky kvalitativního výzkumu k teoretickým východiskům a diskutovat určitá omezení výzkumu.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Kritéria odborného textu jsou v předložené BP naplněna. Práce s literaturou je korektní, ačkoliv v části věnované přehledu literatury poněkud splývají zdroje odborné a neodborné povahy. Seznam literatury je sestaven v souladu s požadavky.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Informační zdroje jsou využity vhodně, autorka pracuje s literaturou domácí i zahraniční provenience. Snad by bylo lepší méně spoléhat na prameny učebnicového charakteru. Další rezervy jsou v teoretickém zakotvení práce, jak jsem poznamenal už výše.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Práce je z jazykového hlediska v pořádku. Gramatické chyby se neobjevují, ale stylisticky by se mnohé pasáže ještě daly cizelovat; např.: „Během analýzy dat jsem si v rozhovorech všimla, že jednotlivé komunikační partnerky svým vyprávěním vytvořily podobající se linie v souvislosti s manželstvím.“ (s. 33), nebo „Téma platové nerovnosti nebylo sice v rozhovorech zmiňováno přímo, ale často na něj bylo naraženo ve smyslu...“ (s. 47). Grafické a formální zpracování je bez výhrad. Tabulky přehledně sumarizují základní zjištění BP.

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Nejsilnějším atributem předložené bakalářské práce je provedný empirický výzkum, důkladná a promyšlená analýza rozhovorů a kategorizace hlavních zjištění o dopadech sociálních změn. Slabinou naopak jsou dosti provizorně pojatá teoretická východiska, z nichž pak plyne nepřiliš přesvědčivá závěrečná diskuse. Doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením velmi dobře.

Otázky a náměty k obhajobě

(1) Práce dospívá k (očekávatelnému) závěru, že změny kolem revoluce roku 1989 jsou komunikačními partnerkami reflektovány způsobem, jenž odkazuje k *diskontinuitní* teorii sociální změny. Objevují se však v rozhovorech i prvky určité lineariry či *kontinuity*? Mluvílo se i o záležitostech, které zůstaly víceméně stejné či se měnily spíše „evolučně“ nežli „revolučně“?

(2) Jak si vysvětľujete, že žádná z komunikačních partnerek „nespojila svobodu a zaměstnání dohromady“ ve smyslu „vynechání témat týkajících se svobodné volby práce“ během rozhovorů (s. 47–48)?

(3) Jak přesně byla v analýze uplatněna a využita metoda „strukturního čtení“, která je zmíněna na str. 19 a 46, ale i v abstraktu? Co vypovídají poznatky o vztahu „makrostruktur“ a individuálního jednání?

Datum: 19. 8. 2020

Podpis:

Jakub Mlynář